

TOIMIA-VERKOSTO ASIAKASLÄHTÖISEN PSYYKKISEN TOIMINTAKYVYN MITTAAMISEN JA ARVIOINNIN TUKENA

Erikoistutkija Heidi Anttila

Ikääntyneet, vammaiset ja
toimintakyky yksikkö, THL

@anttilaheidi

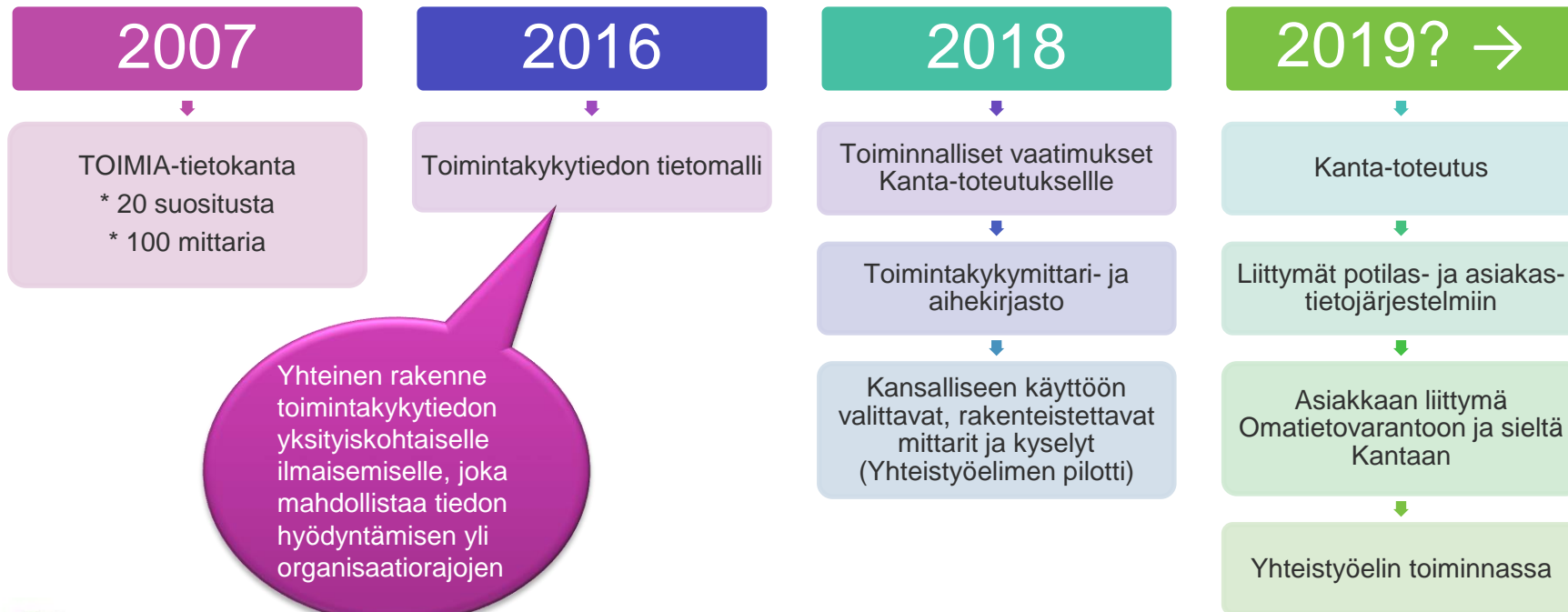

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

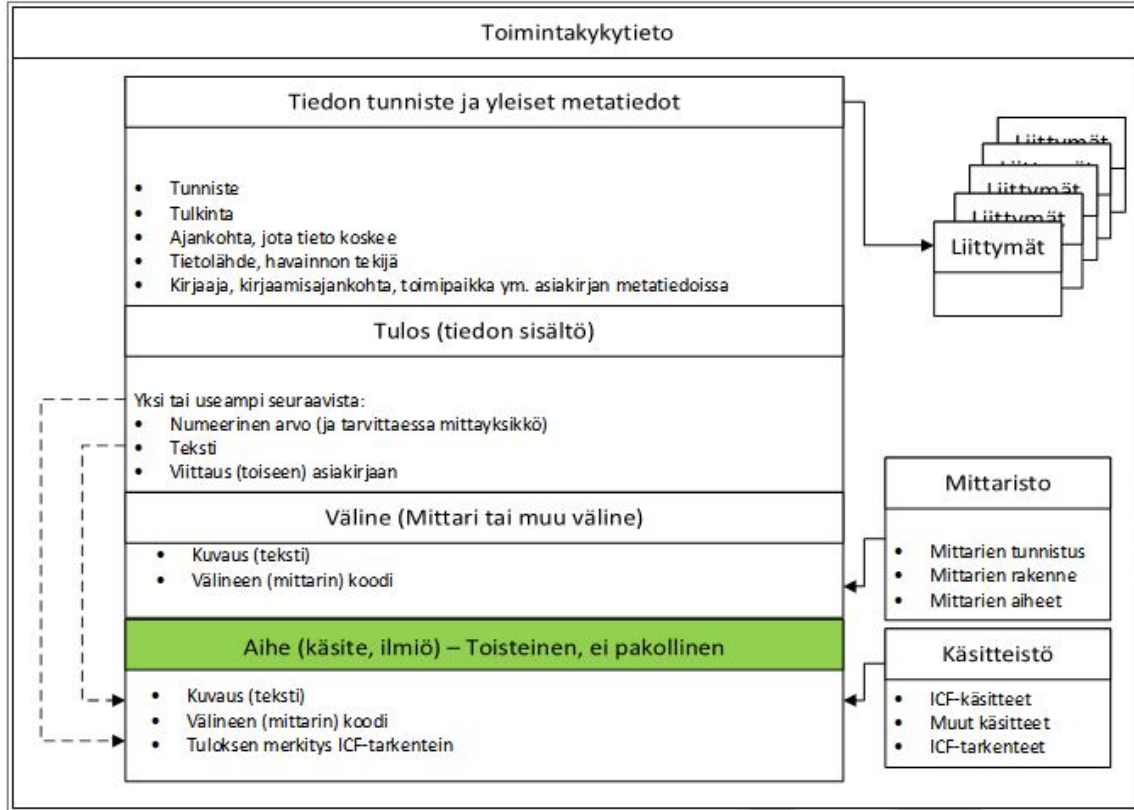
SISÄLTÖ

- TOIMIA-verkosto ja toimintakykytietorakenteiden kehitys
- Psyykkisen toimintakyvyn arviointimenetelmät TOIMIA-tietokannassa
- Esiselvitys sosiaali- ja terveydenhuollon mittareiden tietosisältöjen rakenteistamisesta mielenterveys- ja päihdealalla

TOIMIA:STA TOIMINTAKYKY- TIETORAKENTEIDEN KEHITYKSEEN

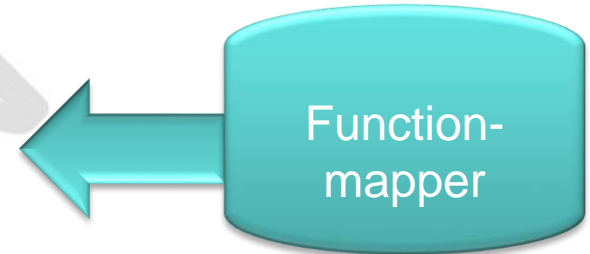

TOIMINTAKYKYMERKINNÄN TIETOSISÄLTÖ

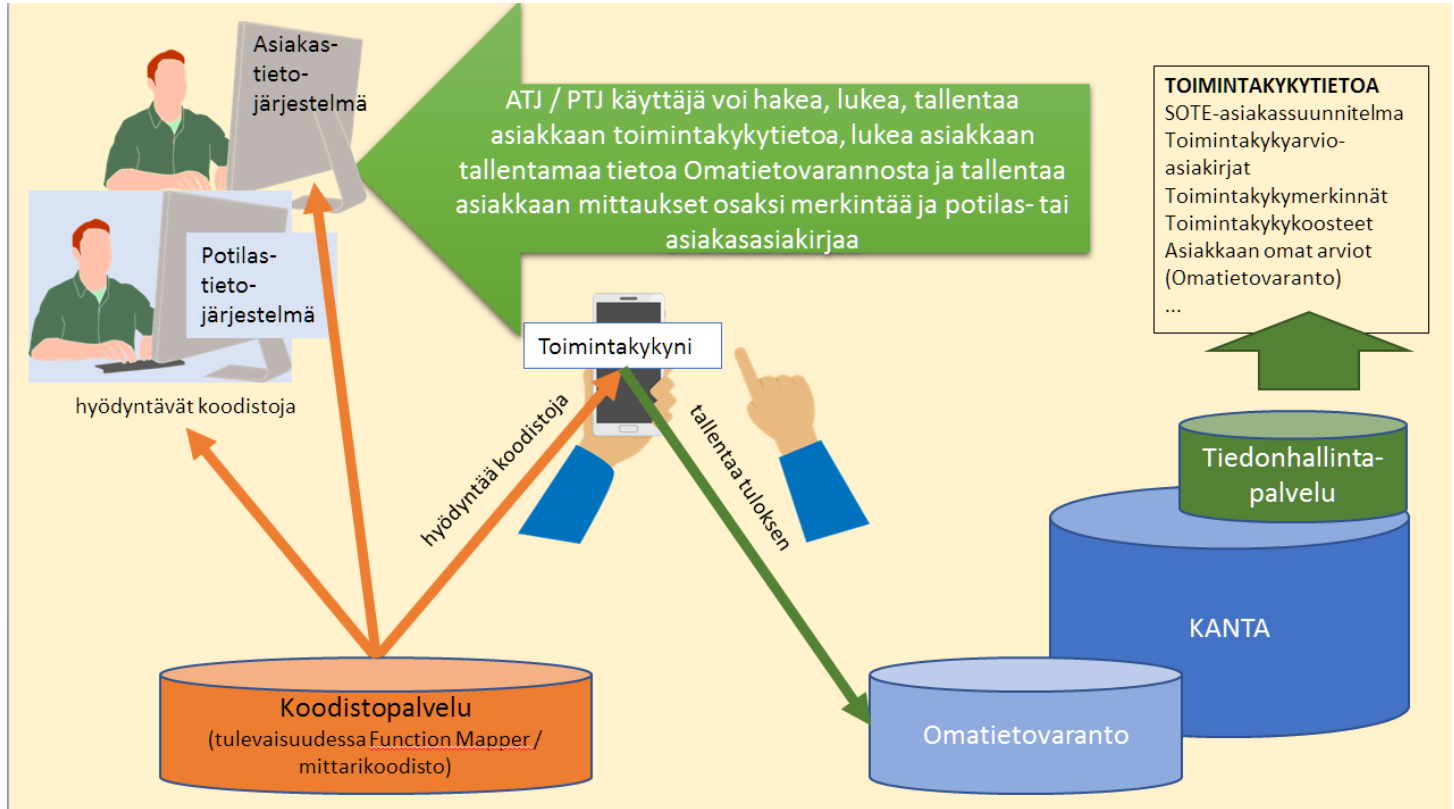

Kuva 1. Toimintakyky-tietomalli, yksittäisen toimintakykykirjauksen sisältö. ⁷

Toimintakymittari- ja aihekirjasto

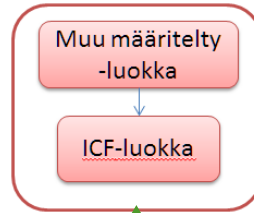
MITTAREIDEN JA KÄSITTEIDEN JAKELU

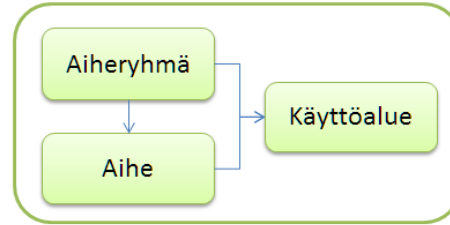
TIETOMALLI (YKSINKERTAISTETTUNA)

Liittymiä muualle

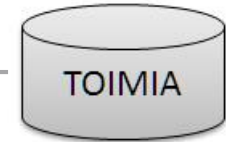
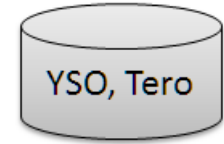
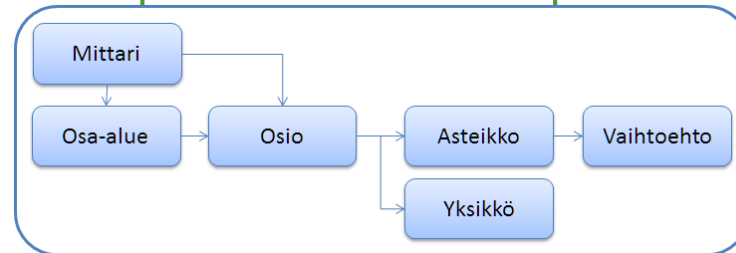
Käsitteet

Aiheet

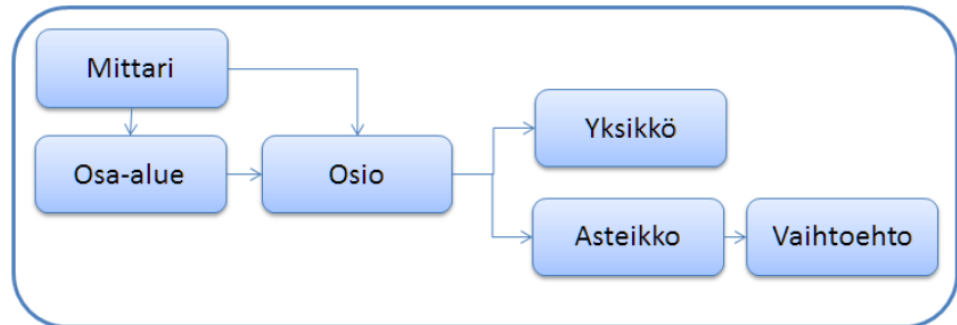

Mittarit (Välineet)

1. TOIMINTAKYKYMITTAREITA KUVAAVAT AINEISTOT

- Kokonaiset mittarit, joilla on kansallinen julkaisulupa tai vain minim tiedot mittarista sekä OID-tunnus.
- Linkitetään:
 - aiheeseen, joka linkitetään ICF-luokkaan tai muuhun määriteltyyn aihealuokkaan.
 - Käyttöalueisiin
 - Mittarin tilaan

Käyttötapaukset:

- [Toimintakykymittarien aiheiden ja aihekoodien haku ja tallentaminen](#)
- [Mittaritietojen tallentaminen](#)

PROSESSI - MITTARIT

1. Asiakas lähettää (mittarilomake, TOIMIA-perustietolomake, ehdotus käsitekoodeista mittarin kaikille osioille ja kokonaistulokselle).
2. Käsittelijä hoitaa ja tarkistaa, TOIMIA jory hyväksyy. Käsittelijä hankkii asiakirjat (Asianumero, OID-tunniste, julkaisulupa, vahvistettu käsitesiltaus). Jos...
 - **Mittarista on kansallinen julkaisulupa -> toteutetaan kokonaan.**
 - **Mittarilla ei ole kansallista julkaisulupaa -> toteutetaan minimitiedoilla.**
3. Käsittelijä tallentaa tiedot Mittarikirjastoon (tila: ”kesken”), vie tiedon Helmeen.
4. Tieto-osaston johtaja hyväksyy.
5. Käsittelijä julkaisee (tila: ”valmis”), tiedottaa TOIMIA-verkostossa ja Koodistopalveluun.
6. Koodistopalvelu tiedottaa verkkopalvelussa ja tiedotteessa.

ASIAKASLÄHTÖISET MITTARIT

- Patient-Reported Outcome Measures (PROM)

“... (PROMs), also called self-report measures, propose to collect information related to constructs that are reported by the patients themselves, without interpretation by other parties.”

(de Vet ym. 2011)

- Geneeriset – sairaus/diagnoosispesifit – osa-aluepesifit
- Kysymällä tieto asiakkaalta saadaan lisää tietoa terveysvaikutuksista: mm. oireet, toimintakyky, terveyteen liittyvä elämänlaatu, tyytyväisyys yms.

TOIMIA-TIETOKANNASSA

1. Audit
2. Beck Depressiokysely 21-osiainen (2 versiota: *kliin./väestötutk.*)
3. Bergen Burnout Indicator
4. CES-D
5. Child Health Questionnaire
6. CORE-OM
7. Fatigue Severity Scale
8. GAD-7
9. GDS-15
10. CHQ-12
11. Kaksi kysymystä masennuksesta
12. Koettu stressi
13. LENE
14. Maslach
15. MFIS
16. Palautumisen arvio
17. PROMIS yleiskuvaus
18. SDQ
19. Sheehanin toimintakykvajeasteikko
20. Social Provision Scale
21. SOFAS
22. Toimintakyvykartoitus iäkkäiden hyvinvointipalveluissa
23. Työhönpaluun pystyvyydentunne
24. Työpaluuvalmius
25. Työn imu

26. Työstressikysely
27. WHODAS 2.0
28. Yksinäisyys, koettu
29. GAS

Rajaa hakua

Toimintakyvyn ulottuvuudet

Poista rajaus	
Fyysinen toimintakyky	(51)
Kognitiivinen toimintakyky	(16)
Muu	(13)
Psyykinen toimintakyky	(30)
Sosiaalinen toimintakyky	(18)
Työkyky	(9)
Yleinen toimintakyky (ADL/IADL)	(20)

SUOSITUKSET:

- Mielenterveysongelmiin liittyvä toimintakyvyn arviointi
- Psyykkisen toimintakyvyn mittaaminen väestötutkimuksissa

ICHOM STANDARD SET: MASENTUNEISUUS JA AHDISTUNEISUUS

- Suositus vaikutuksista (outcomes) , joilla on **eniten merkitystä masentuneille ja ahdistuneille ihmisille**
- Tavoitteena, että kaikki palveluntarjoajat alkavat mittaamaan näitä vaikutuksia, jotta ymmärrämme paremmin miten parantaa masentuneiden ja ahdistuneiden ihmisten elämäntilannetta.
- Tekijöinä lääkäreitä, mittariasiantuntijoita, asiakkaita.

KÄYPÄ HOITO-SUOSITUKSISSA

- ADHD: ADHD-RS-oirekysely, ASRS
- Alkoholiongelman hoito: SADD
- Depression: BDI-21; klinikoille: HAMS, MADRS
- Geriatric depression: PHQ-9
- Synnytyksen jälkeinen depressio: EODS
- Syömishäiriöt: SCOFF
- Kaksisuuntaisen mielialahäiriö: YMRS, C-SSRS
- Traumaperäinen stressihäiriö: TSQ, lasten CRIES

ICF

- 3 mielenterveyden ICF ydinlistaa: <https://www.icf-research-branch.org/icf-core-sets-projects2/mental-health>
- Masennus
- Bipolaarihäiriö
- Skitsofrenia

ESISELVITYS MIELENTERVEYS- JA PÄIHDEPOTILAIDEN MITTAREISTA

Tavoitteena selvittää

- hoidossa sekä työterveyshuollossa käytössä olevien mittareiden käyttöä potilaan hoidon suunnittelussa ja vaikuttavuuden arvioinnissa,
- mittareiden tuottaman tiedon hyödynnettävyyttä kansallisessa ja kansainvälisessä hoidon vaikuttavuuden vertailussa sekä
- mittareiden rakenteistamisen määrittystarpeita ja niihin liittyviä jatkoprojekteja.

TEHTÄVÄT

1. Toimintakyvyn arvioinnissa tarvittavien aihekokonaisuuksien hahmottaminen. Taustamateriaalina: ICHOM-, TOIMIA- ja Käypä hoito -suositukset sekä ICF.
2. Nykytilan kartoitus: kansallinen kysely, jonka avulla kuvataan koottujen mittareiden käyttötapojen ja tiedonhallinnan nykytila ja niihin liittyvät ongelmakohdat, haasteet ja kehittämistarpeet
3. Kuvaus valituista mittareista ja niiden mittausominaisuuksista (TOIMIA perustiedot ja mittausominaisuudet)

EHDOTUS KANSALLISESTI KÄYTETTÄVISTÄ MITTAREISTA

- Kuvataan kyselyiden ja mittareiden nykytila sekä tavoitetila kyselyiden ja mittareiden tietosisältöjen rakenteistamisesta osana sosiaali- ja terveydenhuollon käytössä olevien asiakas- ja potilastietojärjestelmien tietosisältöjä.
- Tuotoksia hyödynnetään 1. vaiheessa tietosisältöjen rakenteistamiseen liittyvissä määrittelyissä, jotka ovat työn alla:
 - mielenterveys-, päihde- ja psykiatrian erikoisala
 - työterveyshuolto
- sekä THL:n Toimintakykymittari- ja aihekirjaston sisältöjen laajentamisessa.

- Ehdotus sisältää mm.
 - kuvaus käytössä olevista mittareista ja kyselystä
 - kuvaus tiedon hyödyntämistarpeista ja -vaatimuksista
 - kuvaus kansallisesta tavoitetilasta
 - kuvaus tarvittavista toimintakyvyn arvioinnin aiheista asiakkaan itsearvioinnin ja ammattilaisen arvioinnin kannalta
 - perustelut mittareiden ja kyselyiden valinnalle (aiheet, mittareiden soveltuvuus ja mittausominaisuudet, kansainvälinen vertailtavuus)
 - arvio kyselyiden ja mittareiden käyttöön liittyvistä kustannuksista
 - arvio kyselyiden ja mittareiden rakenteistamiseen liittyvästä määrittelytarpeesta mielenterveys- ja päihdepalveluiden tavoitteiden ja toiminnan kannalta.
 - kuvaus mahdollisista lainsäädäntötarpeista

SAADAAN MYÖS KRITEERI- JA TOIMINTAMALLIKUVAUKSIA...

- lupien hakuprosesseista ja niiden rahoittamisesta
- kriteereistä, joiden perusteella kansallisesti lähdetään tukemaan (sekä asiakkaiden itse täyttäminen tai ammattilaisten täyttämien mittarin) rakenteistamista THL:n Toimintakykymittari- ja aihekirjastoon
- prosessista, jossa valitaan ja rakenteistetaan toimintakykymittareita kansalliseen käyttöön
- valittujen kyselyiden ja mittareiden suhteesta kansallisiin tietosisältöihin tai asiakirjarakenteisiin

PROJEKTI- JA SIDOSRYHMÄT

- THL: läkkäät, vammaiset ja toimintakyky -yksikkö (HYVA), Operatiivisen toiminnan ohjaus -yksikön (OPER), Mielensterveysyksikkö (KEMI)
- Työterveyslaitos (TTL),
- HUS Psykiatrian edustajat

Sidosryhmiä

- THL: Kansallisten laaturekisterien kehittämishanke (psykoosien ja kaksisuuntaisen mielialahäiriön ja

julkisesti rahoitettujen psykoterapioiden laaturekisterit)

- Omatietovarantoprojekti/Kela&THL
- Una, Apotti, Keski-Suomen uusisairaala
- ODA ja Virtuaalisairaala-projektit
- Mielensterveysliitto, A-klinikkasäätiö, Kuntoutussäätiö, Ehyt ry.

KIITOS!

Lisätietoa

- [Toimintakyky tietojärjestelmissä](#)
- [Toimintakyvyn arviointi](#)
- [ICF-luokitus](#)